

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

سایت گزارشگران
۲۵ اکتوبر ۲۰۱۷

مصاحبه های گزارشگران درباره تحولات سیاسی در کشور عراق و اقلیم کردستان مصاحبه با مجید دارابیگی

ادعای این که همه بررسی در شرایط نامناسبی برگزار شد و شاید در موقعیت دیگری مناسب تر می بود، به باور من تنها یک خودفریبی و شانه خالی کردن از زیر بار پذیرش حق حاکمیت ملت های تحت ستم است. تجربه هشتاد سال مناسبات رژیم های فرمان روا بر عراق، با کمینه خلق کرد نشان می دهد که دولت های عربی هنگامی که در تنگنا می افتند برای سر و سامان دادن به ناآرامی های درونی، به کردها امتیازی می دهند و با بهبود موقعیت داخلی، این امتیاز را پس می گیرند. این بار هم در شرایطی که امریکا کشور را اشغال کرده بود و هواداران بعثی صدام در کنار گروه های سنی تبار وابسته به "ال قاعده" و عربستان و قطر، دست به ترورهای آن چنانی می زدند. دولت شیعه به یک خودمختاری نیم بند تحمیلی امریکا تن داد و دیر یا زود پس می گرفت

*****

گزارشگران:

یک ماه پس از برگزاری رفراندوم استقلال در اقلیم کردستان عراق، کرکوک طبق یک عملیات کوتاه و بدون مقاومت در اختیار نیروهای ارتش عراق و شبه نظامیان حشدالشعبی قرار گرفت. پرچم کردستان را که پیشمرگه های کرد در این شهر به اهتزاز درآورده بودند پانین کشیدند و پرچم عراق را بالا بردند. انتظار می رفت که پیشمرگه های کرد در برابر این نیروها مقاومت بخرج دهند و اینطور نشد. بسیاری معتقدند که خیانت شده است و رهبران کرد را مقصر می

دانند. آیا این واقعه می تواند سرآغاز جنگی دیگر و جابه جایی بحران در کشور عراق شود؟ آیا دست هائی در کار است تا عراق را نیز سوریه نی کند؟ با فعالان و صاحب نظران سیاسی به مصاحبه نشستیم.

مجید دارابیگی تحلیل گر سیاسی از فعالان کرد جنبش چپ ایران ، حقوقدان ، نویسنده و زندانی سیاسی دو رژیم شاهی و اسلامی است. با او مصاحبه می کنیم

گزارشگران: ممنون از شما مجید گرامی که به دعوت ما پاسخ دادید

*****

گزارشگران: اقلیم کردستان چندی پیش در یک همه پرسی با اکثریت قاطع به استقلال آن رأی داد. برخی اصولاً برگزاری آن و احیاناً دستیابی کردهای عراق به استقلال را حق مسلم آنان و مطابق با اصل حق تعیین سرنوشت برای خلقها دانستند و برخی نیز ضمن تأیید این حق به طور کلی اما برگزاری این فراندوم را در شرایط بحرانی کنونی به لحاظ زمانی و مکانی در این منطقه مضر دانستند. شما آن را چگونه ارزیابی کردید؟

مجید دارابیگی:

کشور عراق در چهارچوب مرزهای کنونی، با ترکیبی از کرد و عرب، پیشینه تاریخی و سنخیت فرهنگی ریشه داری ندارد، زیرا بر بستر توافق دو قدرت استعماری بریتانیا و فرانسه در جریان جنگ نخست جهانی و به موجب قرارداد "سایکس - پیکو"، دایر بر تجزیه کردستان عثمانی به سه بخش اشغالی ترکیه جوان، بریتانا و فرانسه یک دست پخت تمام عیار استعماری است. مردم کورد در هر سه بخش عراق، ترکیه و سوریه هرگز سیادت دولت های اشغال گر را نپذیرفته اند و به ویژه در اقلیم کنونی کردستان، بخش اشغالی عراق، چه در دوران سیادت بریتانیا و چه در دوران سیادت دولت های عربی وارث بریتانیا در هشتاد سال گذشته، جنگ و ستیز مداوم، مناسبات دو جانبه را ورق زده است. از این روی همه پرسی در اقلیم کردستان را باید در چهارچوب حق تعیین سرنوشت ملت های تحت ستم تقویم نمود. اما ادعای این که همه پرسی در شرایط نامناسبی برگزار شد و شاید در موقعیت دیگری مناسب تر می بود، به باور من تنها یک خودفریبی و شانه خالی کردن از زیر بار پذیرش حق حاکمیت ملت های تحت ستم است. تجربه هشتاد سال مناسبات رژیم های فرمان روا بر عراق، با کمینه خلق کرد نشان می دهد که دولت های عربی هنگامی که در تنگنا می افتند برای سر و سامان دادن به ناآرامی های درونی، به کردها امتیازی می دهند و با بهبود موقعیت داخلی، این امتیاز را پس می گیرند. این بار هم در شرایطی که امریکا کشور را اشغال کرده بود و هواداران بعثی صدام در کنار گروه های سنی تبار وابسته به "ال قاعده" و عربستان و قطر، دست به ترورهای آن چنانی می زدند. دولت شیعه به یک خودمختاری نیم بند تحمیلی امریکا تن داد و دیر یا زود پس می گرفت

گزارشگران:

در برابر این پروژه (همه پرسی) صفبندی های سیاسی جدیدتری در منطقه شکل گرفت. مثلث عراق، جمهوری اسلامی و ترکیه اردوخوانی برای پیشگیری از تشکیل دولت مستقل کردستان صف کشیدند و تهدیدهایی از سوی آنان انجام گرفت و محدودیت هائی در این ارتباط برای کردها ایجاد شد. برخی می گویند فلسفه این همه پرسی نه دستیابی به استقلال که گرفتن امتیازات بیشتر از دولت مرکزی عراق بوده است. شما چگونه ی ببینید؟

مجید دارابیگی:

بی گمان همه پرسی در اقلیم کردستان نمی توانست در سایر کشورها، به ویژه ایران و ترکیه بدون بازتاب باشد، از این روی با اعلام رسمی نتیجه همه پرسی دایر بر مشارکت هفتاد و هشت درصد شهروندان اقلیم و تأیید استقلال از جانب

بیش از نود و دو در صدآن، در شهرهای کردنشین ایران، ترکیه و سوریه جشن و پای کوبی بر پا شد. حتا در تل آویو کردهای مهاجر به خیابان ریختند، نشانه بارزی از پیوند تاریخی و ملی کرد را با خود دارد. اما این که همه پرسى را به معنای اعلام رسمی جدائی و استقلال این بخش از کردستان دانست یا بهانه ای برای مذاکره و کسب امتیاز، نمی توان به یقین سخن گفت. استقبال از همه پرسى نشان می دهد که امر استقلال برای اقلیم مساله ای فراتر از امتیازهای جزئی باشد. دولت ترکیه که با اقلیم کردستان و شخص مسعود بارزانی مناسبات نیکویی داشت، به طور جدای درخواست می نمود که از این اقدام پرهیز کنند. جمهوری اسلامی هم که پدر خوانده دولت بغداد است و به اشغال کردستان ایران ادامه می دهد، به نوبه خود با این همه پرسى سرسختی نشان می داد و می دانستند که همه پرسى برای کسب امتیاز نیست. یک مسأله جدی مردم کردستان است و رهبران سیاسی بناچار به دنبال مردم افتاده اند. نه این که تصور کنیم این مردم هستند که فریب رهبران را خورده و به پای صندوق های انتخابات شتافته اند. پرسش سوم، در جنبش مبارزاتی خلق کرد در بخش اشغالی عراق، در طی چند دهه مبارزاتی، پدیده ای به نام "جاش" جای گاه خود را دارد. شمار انبوهی از پیش مرگه ها که در صف مبارزاتی جنبش بودند، با پیش روی نیروهای دولتی جا به جا می شدند و در خدمت رژیم بغداد در می آمدند و آن گاه که جنبش مبارزاتی مردم اوجی می گرفت، به صف خلق باز می گشتند. اما این بار در میان توده پیش مرگه، با چنین پدیده ای مواجه نیستیم و این شماری از رهبران اتحادیه میهنی است که دست به چنین خیانتی می زنند. رهبرانی که مدت ها با برگزاری همه پرسى مخالفت داشتند و بناچار و تحت فشار توده ها به جنبش استقلال طلبی پیوستند و با پیش روی نیروهای عراقی با ترکیبی از ارتش تجهیز شده با سلاح های مدرن امریکائی و "الحشد الشعبی" تحت فرمان سپاه قدس جمهوری اسلامی، با صدور فرمان عقب نشینی به پیش مرگه های تحت فرمان خود، اشغال بدون مقاومت کرکوک و میدان های نفتی را برای دشمن تاریخی ملت کرد فراهم ساختند. این اقدام بخشی از رهبری اتحادیه میهنی، مصداق بارز همان حرکت جاشی است. ناگفته نماند که در کردستان دو سازمان پیش مرگه داریم. بخشی از پیش مرگه ها تحت فرمان رهبری "حزب دموکرات" یا پارتنی هستند و بخشی تحت فرمان رهبران "اتحادیه میهنی"، که در سال دوهزار و چهارده، در برابر نیروهای وابسته به داعش ایستادند و کرکوک و میدان های نفتی را از تعرض داعش بر حذر داشتند و این بار دو دستی تقدیم دولت بغداد و جمهوری اسلامی ساختند. ادعای این که عقب نشینی آن ها نه به قصد خیانت، که برای پیش گیری از کشت و کشتار بوده است، توجیه سازش خیانت کارانه ای است که انجام داده اند، ارتشی که در برابر داعش مثل موش به سوراخ خزید، چه بسا در برابر مقاومت توده ئی، عقب می نشست.

گزارشگران:

شهر نفت خیز کرکوک از نقاط بسیار مهمی بود که توسط نیروی پیشمرگه ها آزاد و قسمأ کنترل می شد. با پیش روی نظامی ارتش عراق و نیروهای شبه نظامی شیعه این شهر بدون مقاومت از سوی کردها واگذار شد. پیشمرگه های کرد دستور عقب نشینی از مواضع خود گرفتند. برخی آن را خیانت رهبری دانستند و رهبری هم این اقدام را نه عقب نشینی بلکه جابه جایی و برای پیشگیری از کشتار کردها اعلام کرد. ارزیابی شما چیست؟

مجید دارابیگی:

در جنبش مبارزاتی خلق کرد در بخش اشغالی عراق، در طی چند دهه مبارزاتی، پدیده ای به نام "جاش" جایگاه خود را دارد. شمار انبوهی از پیش مرگه ها که در صف مبارزاتی جنبش بودند، با پیش روی نیروهای دولتی جا به جا می شدند و در خدمت رژیم بغداد در می آمدند و آن گاه که جنبش مبارزاتی مردم اوجی می گرفت، به صف خلق باز می

گشتند. اما این بار در میان توده پیش مرگه، با چنین پدیده ای مواجه نیستیم و این شماری از رهبران اتحادیه میهنی است که دست به چنین خیانتی می زنند. رهبرانی که مدت ها با برگزاری همه پرسی مخالفت داشتند و به ناچار و تحت فشار توده ها به جنبش استقلال طلبی پیوستند و با پیش روی نیروهای عراقی با ترکیبی از ارتش تجهیز شده با سلاح های مدرن امریکائی و "الحشد الشعبی" تحت فرمان سپاه قدس جمهوری اسلامی، با صدور فرمان عقب نشینی به پیش مرگه های تحت فرمان خود، اشغال بدون مقاومت کرکوک و میدان های نفتی را برای دشمن تاریخی ملت کرد فراهم ساختند. این اقدام بخشی از رهبری اتحادیه میهنی، مصداق بارز همان حرکت جاشی است. ناگفته نماند که در کردستان دو سازمان پیش مرگه داریم. بخشی از پیش مرگه ها تحت فرمان رهبری "حزب دموکرات" یا پارتی هستند و بخشی تحت فرمان رهبران "اتحادیه میهنی"، که در سال دوهزار و چهارده، در برابر نیروهای وابسته به داعش ایستادند و کرکوک و میدان های نفتی را از تعرض داعش بر حذر داشتند و این بار دو دستی تقدیم دولت بغداد و جمهوری اسلامی ساختند. ادعای این که عقب نشینی آن ها نه به قصد خیانت، که برا بیپیش گیری از کشت و کشتار بوده است، توجیه سازش خیانت کارانه ای است که انجام داده اند، ارتشی که در برابر داعش مثل موش به سوراخ خزید، چه بسا در برابر مقاومت توده ئی، عقب می نشست.

گزارشگران:

نیروهای ارتش عراق و حشدالشعبی بدون مقاومت وارد کرکوک شده اند و پرچم کردهای عراق را بزیر کشیده اند و پرچم خود را بالا برده اند. با توجه به ترکیب قومی موجود در این شهر آیا به نظر شما کرکوک آبستن بحران و درگیری های جدید خواهد بود.

مجید دارابیگی:

در شهر تاریخی کرد نشین کرکوک، یک اقلیت ترکمن از عصر عثمانی تا کنون در این شهر سکونت دارند و یک اقلیت عرب زبان، که از جانب رژیم های عربی در سمت های دولتی ساکن این شهر شده اند. رژیم بعثی عراق، همان گونه که تلاش نمود ترکیب جمعیتی شهرهای مذهبی را عربی سازد و از وجود فارس زبانان شیعه پاک سازی نماید، تلاش زیادی انجام داد تا ترکیب جمعیتی شهر کرکوک را هم دگرگون سازد. حنا اسم شهر را هم عوض کرد و "التمیم" نام نهاد. اما نتوانست به جا به جایی جمعیت، هویت کردی شهر را دگرگون سازد و نهایت این که ترکیب جمعیتی کنونی کرکوک به گونه ای نیست که اقلیت عرب و ترکمن با اکثریت کردها درگیر شوند و یا کردها اقدام به پاک سازی قومی نمایند. پس از تصویب قانون فدرال در مجلس عراق، قرار بر این بود که در پنج سال آینده در کرکوک همه پرسی برگزار شود که آیا بیشینه(اکثریت) مردم خواهان پیوستن به اقلیم کردستان هستند و یا متمایل به دولت مرکزی بغداد. اما همین که دولت های حاکم بر بغداد در طی پانزده سال گذشته به این تعهد خود عمل نکرده اند، نشانه هویت کردی شهر است. که در همه پرسی امسال هم خود را نشان داد. استقبال یک گروه کوچک ترکمن از حشدالشعبی را نباید چندان جدی گرفت که آشوب و درگیری قومی به بار آورد. بی گمان اگر اشغال کردستان جدی باشد و ارتش عراق و عوامل دست نشانده جمهوری به تعرض خود ادامه دهند، مردم کرکوک هم آرام نخواهند ماند و نباید فراموش کرد که اقلیم کردستان جمعیت ملیونی آوارگان عرب را در قلب خود جای داده است

گزارشگران:

گفته می شود که جمهوری اسلامی با نمایندگی قاسم سلیمانی و همراهی خانواده جلال طالبانی نیز در این واقعه دخیل بوده اند. جریان چه بوده است؟

مجید دارابیگی:

دو حزب سنتی کردستان عراق، پارتی و "یک یه تی"، حزب دموکرات و اتحادیه میهنی، در پنجاه سال گذشته، گاه متحد و یک پارچه علیه دولت بغداد جنگیده اند، گاه یکی تن به سازش داده و دیگری را تنها گذاشته است و گاه هر دو رو در روی هم ایستاده، درگیری های خونینی را پشت سر نهاده اند. اما این بار ورای درگیری بین دو حزب، درگیری درونی اتحادیه میهنی مطرح است. قباد طالبانی در سمت معاونت نوچروان یا نوشروان بارزانی نخست وزیر اقلیم و کوسرت رسول، شخصیت دوم اتحادیه میهنی در سمت معاونت مسعود بارزانی، رئیس اقلیم کردستان، در پشت همه پرسی و استقلال ایستاده اند و از ارتش اشغالگر عراق دم می زنند و رهبرانی که در سلیمانیه نشسته اند، از جمله لاهور شیخ جنگی از مسؤولان بلند پایه نظامی می گویند حاضر نیستند برای بارزانی بجنگند. حضور پاسدار قاسم سلیمانی در سلیمانیه و بند و بست وی با بخشی از رهبران اتحادیه در این لشکرکشی و خیانت غیر قابل چشم پوشی بارز است. بی گمان اگر پاسدار قاسم سلیمانی و هم راهان حشد الشعبی وی را که برای تهدید به سلیمانیه آمده بودند، بازداشت می کردند، چه بسا اوضاع به گونه ای دیگر می شد.

گزارشگران:

نقش و جایگاه کشورهایمانند امریکا و اسرائیل و عربستان در این تحولات چگونه است؟

مجید دارابیگی:

بی گمان هر یک از قدرت های جهانی و منطقه ئی منافع ویژه خود را پی می گیرند. ایالات متحده امریکا به عنوان کشور اشغالگر در عراق، و رهبری اتحاد ضد داعشی در عراق هم چنان نقش ویژه ای بازی می کند. از یک سو تلاش دارد با حضور خود و همکاری با دولت بغداد، رژیم شیعه گری عراق را از نزدیکی بیش تر با جمهوری اسلامی برحذر دارد و با تجهیز نظامی این کشور به سلاح های مدرن مانع از پیوستن آن به جبهه ایران، ترکیه، روسیه گردد. از همین زاویه است که در اختلاف دولت بغداد و اقلیم کردستان اعلام بی طرفی می نماید. اما بازی عربستان به گونه ای دیگر است از یک سوی مانند امریکا تلاش دارد عراق را از نزدیکی بیش تر به جمهوری اسلامی باز دارد و از سوئی دیگر تمایل چندانی به گسترش اقتدار دولت شیعی عراق که به سرکوب خونین اهل تسنن ادامه می دهد ندارد. اگر در پشت پرده به رهبران اقلیم وعده و عیدی داده باشد، هم صدا با اتحادیه عرب و جمهوری مصر همه پرسی در کردستان و استقلال طلبی کردها را محکوم کرد. برقراری یک رژیم سکولار در خاورمیانه عربی که با اسرائیل مناسبات نیکویی داشته باشد برای دولت یهود ایده ال است. اسرائیل با توجه به ظرفیت صنعتی خود با یک جمعیت دویست هزاری کرد زبان، امکان فراهمی برای نفوذ در چنین دولتی خواهد داشت. به همین جهت تنها کشور جهان است که از همه پرسی استقلال استقبال نمود. اما پشتیبانی سوداگرایانه اسرائیل را نباید چندان جدی گرفت. اسرائیل به نحوی همه جانبه وابسته به کمک های امریکا است و چه بسا با اشاره امریکا و حتا عربستان موضع خود را تعدیل کند. اسرائیل اگر چه با رژیم شاه هم به عنوان یک رژیم سکولار مناسبات نیکویی داشت اما در جریان انقلاب سال پنجاه و هفت کمکی به شاه ننمود که دست کم مانند مراکش چند روزی میزبان او باشد.

گزارشگران:

آنچه مسلم است این وضعیت جدید پس از همه پرسی کمک زیادی به حل بحران منطقه نمی کند و در این میان دولت اسلامی داعش می تواند از فضای ایجاد شده به بازسازی خود بپردازد. چشم انداز را چگونه می بینید؟ آیا ظرفیت ها و پارامترهای موجود احتمال سرانجامی بدون آغاز جنگ و کشتاری دیگر از طریق مذاکره را می دهد؟

مجید دارابیگی:

جریان داعش دو آبشخور جدی داشت. پشتیبانی لجستیکی ترکیه، دالره های نفتی عربستان و قطر، که این دو کشور جنبش اسلامی وابسته به ال قاعده و دیرتر داعش را تا دندان مسلح ساختند. هم برای پائین کشیدن رژیم اسد در سوریه و هم تضعیف دولت شیعی بغداد با عقب نشینی ترکیه و گسستن پیوند ترکیه با داعش و بازسازی ارتش عراق برای بازپس گیری شهرهای عراق، داعش را باید پدیده ای پیوسته به تاریخ دانست. اگر چه جنبش مبارزاتی آتی ناسیونالیست های عرب اهل تسنن سوریه و عراق را نمی توان تمام شده دانست. این که درگیری در شمال عراق، بین نیروهای اقلیم کردستان و دولت مرکزی عراق تا کجا دامنه داشته باشد، به عوامل چندی بر می گردد. مذاکره های دو جانبه به کجا خواهد کشید؟ رهبران کردستان چه گونه به اختلاف های درونی پایان خواهند داد و بر سر یک ستراتیژی واحد توافق خواهند کرد. مسعود بارزانی از دعوت عبادی برای مذاکره استقبال نمود اما سران دولت بغداد که خود غرق در فساد هستند بارزانی را هم مانند معاونش به بازداشت و محاکمه تهدید می کنند و این نشان می دهد که طرفین به هم دیگر اعتمادی ندارند. در این بی اعتمادی دوگانه چه بسا شعله های جنگی فروزان شود که پایان خوشی بر آن مترتب نباشد.

گزارشگران:

چنانچه نکته یا پیامی دارید لطفاً مطرح کنید

مجید دارابیگی:

خاورمیانه هم چنان آستان حوادث است و در بستر این حوادث، چه بسا مبارزه طبقاتی و آزادیخواهانه کارگران، زحمت کشان و ملیت های تحت ستم چه بسا به گونه ای خارج از توان و کنترل آنان رقم خواهد خورد اما در نهایت سرنوشت آنان در گرو مبارزه طبقاتی است و مبارزه طبقاتی با دفاع از آزادی همگانی، برخورداری از دموکراسی و حق تعیین سرنوشت ملیت های تحت ستم پیوند ناگسستنی دارد

با تشکر از شما مجید گرامی

۲۰۱۷/۱۰/۲۲

گزارشگران